

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Пале, Универзитета у Источном Сарајеву, број 1222/24 од 4. 6. 2024. године, именована је Комисија за оцјену научне заснованости и подобности теме и кандидата мср Маје Ковачевић за израду докторске дисертације под насловом: *Концептуализација енергије у научном дискурсу на енглеском и српском језику* (у даљем тексту: Комисија)¹ у сљедећем саставу:

1. Др Миланка Бабић, редовни професор, Специфични језици/Србистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, предсједник;
2. Др Љерка Јефтић, ванредни професор, Специфични језици/Англистика, Факултет за производњу и менаџмент Требиње, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;
3. Др Емир Мухић, ванредни професор, Специфични језици - енглески језик, Филолошки факултет у Бањој Луци, Универзитет у Бањој Луци, члан.

Комисија је прегледала пријаву теме докторске дисертације и о томе подноси Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Пале, Универзитета у Источном Сарајеву сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ И ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ ² :
1. Назив и сједиште факултета
Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, Алексе Шантића 1, 71420 Пале.
2. Податак о матичности факултета за научну област из којој припада дисертација
Филозофски факултет Пале има акредитоване докторске студије филологије.
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Кратка биографија кандидата
Маја Ковачевић рођена је 1982. у Требињу. Основну школу и гимназију општег смјера завршила је у Билећи. Основне студије на одсјеку Енглески језик и књижевност–А и Њемачки језик–Б завршила је на Универзитету Црне Горе, на Филозофском факултету у Никшићу 2009. са општим успјехом у току студија 8,88 и оцјеном 10 на дипломском испиту, одбравивши дипломски рад <i>Metaphors in Cognitive Semantics: What Metaphors Tell Us about the Economic Crisis</i> . Мастер студије енглеског језика и књижевности завршила је на Универзитету у Источном Сарајеву, на Филозофском факултету на Палама 2016. са просјечном оцјеном 9,86 одбравивши мастер рад

¹ Комисију чини наставници из научне области из које се брани докторат

² Факултет је матичан за наведену одговарајућу научну област и имао организован магистарски студиј из те области

³ Правилник о поступку давања сагласности за приједлог теме докторске дисертације и на извјештај о урађеној докторској дисертацији, 2005. године (све радове наводити по Харвардском или АПА систему навођења литературе; обавезна достава фотокопија радова)

Врсте метафора у комерцијалном оглашавању. Докторске студије филологије, смјер Филологија-Англистика-Лингвистика је уписала на Филозофском факултету на Палама у децембру 2016. и положила све предвиђене испите са просјечном оцјеном 9,87.

У току основних студија била је на два краћа студијска боравка – на Универзитету у Бечу, на катедри за германистику и на катедри за англистику и американистику и на Љетној академији за германисте у Констанци.

Након једногодишње специјализације у Школском центру Удружења научних и стручних преводилаца Србије у Београду, 2010. стекла је звање преводилац/тумач за енглески језик. Курс шпанског језика (ниво Ц1.1) завршила је у Институту Сервантес у Београду 2014.

Од 2009. до 2013. радила је као професор енглеског језика у ОШ „Свети Сава“ Билећа у подручним одјељењима Мека Груда и Дивин и у матичној школи, у ОШ „Јова Јовановић Змај“ Требиње у подручном одјељењу у Ластви, у ОШ „Петар Петровић Његош“ Билећа у матичној школи и у подручним одјељењима Баљци и Врањска, у СШЦ „Голуб Куреш“ Билећа. У 2012/13. радила је као професор њемачког језика у ОШ „Свети Василије Острошки“ Требиње. Од 2013. запослена је на Универзитету у Источном Сарајеву на Факултету за производњу и менаџмент Требиње као асистент (2013-2017) и као виши асистент од 2017. за област Специфични језици (Англистика). Од 2022/23, као виши асистент за исту област ради и на Пољопривредном факултету Универзитета у Источном Сарајеву на студијском програму Агроедитаеранска производња у Требињу.

Члан је Удружења научних и стручних преводилаца Србије и Друштва за језичке технологије ЈерТех.

Учесник је неколико научних конференција, а области којима се бави су: когнитивна семантика, контрастивна и примијењена лингвистика (енглески језик као страни/језик струке, стилистика) и лексикологија.

2. Подобност кандидата да одговори на постављени предмет, циљ, задатке и хипотезе

Након увида у биографске податке, као и приложену библиографију објављених научних радова кандидата мср Маје Ковачевић, Комисија закључује да она испуњава све формалне и научне услове за израду докторске дисертације који су прописани Правилником о студирању на докторским студијама и стицању звања доктора наука Универзитета у Источном Сарајеву. Наиме, завршила је основне студије на одсеку Енглески језик и књижевност–А и Њемачки језик–Б, као и мастер студије енглеског језика и књижевности. Надаље, објављени научни радови у рецензираним и научно категоризованим часописима, као и одбрањени мастер рад припадају научним областима обухваћеним предложеном докторском дисертацијом – когнитивна лингвистика, контрастивна лингвистика, примијењена лингвистика.

У свом мастер раду као и у наведеним радовима мср Маја Ковачевић је демонстрирала познавање методологије и технике научног истраживања у лингвистици, што се огледа у дефинисању предмета истраживања, доследном спровођењу одговарајуће методологије, у познавању и реферисању на релевантну савремену лингвистичку литературу, као и у раду на језичком корпусу. Из свега наведеног може се закључити да је мср Маја Ковачевић подобан кандидат за израду наведене докторске дисертације.

3. Најмање 2 научна рада - библиографске јединице³ кандидата из области на коју се односи тема докторске дисертације објављене у водећим националним часописима

1. M. Kovačević, "Alternative Energy Metaphors: A Background to Engineering English Vocabulary", *Примењена лингвистика*, Vol. 17, pp. 163-174, ISSN 1451-7124, UDK 371.3::811.111, DOI 10.18485/primling.2016.17.14, 2016
2. M. Kovačević, "A Study of Conceptual Metaphor – What Metaphors Tell us about the 2008 World Economic Crisis", *Друга студентска конференција Пале, јун 2015*: Зборник радова са студентске конференције, pp. 265-280, 2017

3. М. Ковачевић, „Појмовне метафоре у комерцијалном веб-оглашавању техничке робе“, ЛИПАР, часопис за књижевност, језик, уметност и културу / Journal for Literature, Language, Art and Culture, Vol. 19, No. 67, pp. 173-189, ISSN 1450-8338, UDK 811.111:659.1 659.1:004.738.5, 2018
4. М. Kovačević, “Compounds in the Serbian Engineering Discourse”, Third International Scientific Conference FILKO - Philology, Culture and Education, 26-27 April 2018 Stip, Goce Delcev University, Macedonia and Voronezh State University, Russia: Conference Proceedings, pp. 267-274, ISBN 978-608-244-593-9, UDK 811.163.41'367.622/.633, 2018
5. М. Kovačević, “Noun Phrases in the Serbian and English Management Discourse”, ELALT 5 - The 5th International Conference "English Language and Anglophone Literatures Today", Novi Sad, March 9th, 2019 - Book of Abstracts, ISBN 978-86-6065-513-6, 2019
6. М. Kovačević, “Compound Terms in Serbian Energy Engineering Discourse and their English Equivalents”, BELLS90 - International Conference Belgrade English Language and Literature Studies (To Mark the 90th Anniversary of the English Department), May 30th-June 1st, 2019 - Book of Abstracts, pp. 63, ISBN 978-86-6153-582-6, 2019
7. М. Ковачевић, „Типови говора у роману Џејн Остин *Разум и осјећајност*“, Филолог, часопис за језик, књижевност и културу, Vol. XI, No. 22, pp. 116 - 142, ISSN 1986-5864, DOI 10.21618/fil2022116k, 2020

ПОДАЦИ О ДИСЕРТАЦИЈИ

Назив дисертације: „Концептуализација енергије у научном дискурсу на енглеском и српском језику“

Научна област: Хуманистичке науке

Научно поље: Језици и књижевност

Ужа научна област (текст): Специфични језици/Англистика

4. Предмет и значај истраживања

Предмет истраживања ове дисертације јесте научна концептуализација енергије у енглеском и српском језику, односно у научним текстовима/научном дискурсу на енглеском и српском језику. Објекат истраживања су језичке метафоре тј. ријечи и фразе које представљају реализације појмовних метафора (Lakoff and Johnson 1980, 1999; Lakoff 1993) на којима се заснива поимање енергије у енглеском и српском језику. Ово синхронијско контрастивно истраживање врши се на компарабилним специјализованим корпусима енглеског и српског језика које је кандидат сам компилирао, а који представљају писани научни дискурс енергетике и његове подтипове (академски, научно-уџбенички и научно-популарни). Оба корпуса имају око 1500000 ријечи. У фокусу интересовања ове дисертације биће поимање енергије у физици (термодинамика, механика) електроенергетици и еколошкој енергетици (обновљиви извори енергије, топлотне пумпе, енергетски менаџмент и енергетска ефикасност) и економици енергетике.

Научну оправданост и вишеструки значај овог истраживања потврђује његово позиционирање у односу на претходна истраживања као проширење ранијег фокуса на концептуализацију енергије у енглеском језику у научним дисциплинама (у истраживању су заступљене природне, техничке и друштвене науке) које претходно нису анализирани, тј. на анализу обимније грађе на енглеском језику, а као новина у анализи грађе на српском језику која претходно није истраживана у том погледу. Искорак и новину у односу на претходна истраживања представља и по свом контрастивном усмјерењу.

Значај истраживања које захтијева ова дисертација огледа се и у резултатима који се очекују, међу којима је очекивани попис појмовних метафора (и њихових језичких реализација) на којима се темељи разумијевање апстрактног појма енергије у српском и енглеском језику, као и стицање увида на концептуалном, тј. лексичко-семантичком плану у дискурсу енергетике у српском и енглеском језику, чиме ће се дати допринос когнитивносемантичком истраживању српског научног текста/дискурса са аспекта појмовне метафоре, са којег до сада није изучаван. Такође, очекује се да ће истраживање допринијети контрастивном семантичком истраживању енглеског и српског

језика, те корпусном и дискурсном истраживању српског језика.

5. Циљ и задаци у дисертацији

Главни циљ овог истраживања је да се установе сличности и разлике у концептуализацији енергије у енглеском и српском научном дискурсу односно у његовим различитим типовима: академском, научно-уџбеничком и научно-популарном. Практични циљ ове дисертације јесте прављење пописа појмовних и језичких метафора енергије у научном дискурсу на енглеском и српском језику. Циљ овог научног истраживања биће остварен кроз следеће задатке:

- 1) Идентификовати, пописати и квантитативно и квалитативно анализирати појмовне метафоре у енглеском корпусу,
- 2) Установити сличности и разлике у употребљеним појмовним метафорама у подтиповима научног дискурса енглеског језика,
- 3) Идентификовати, пописати и квантитативно и квалитативно анализирати појмовне метафоре у српском корпусу,
- 4) Установити сличности и разлике у употребљеним појмовним метафорама у подтиповима научног дискурса српског језика,
- 5) Упоредити и контрастирати корпуре и утврдити сличности и разлике између енглеског и српског језика глобално и по појединачним подтиповима научног дискурса
- 6) Упоредити и контрастирати корпуре и утврдити сличности и разлике између енглеског и српског језика на нивоу научних дисциплина представљених у корпусу
- 7) Установити сличности и разлике у употребљеним појмовним метафорама у концептуализацији различитих облика и извора енергије

6. Хипотезе⁴ докторске дисертације

У вези са наведеним задацима постоје следеће хипотезе:

1. Постоји више појмовних метафора које структуришу појмовни домен ЕНЕРГИЈА у енглеском и српском научном дискурсу.
2. Међу овим метафорама постоје квантитативне (по заступљености) и квалитативне (по искоришћености елемената изворног домена, типу метафоре) сличности и разлике и на интралингвалном и на интерлингвалном плану.
3. У подтиповима научног дискурса (академском, научно-уџбеничком и научно-популарном) енергија се претежно поима помоћу истих појмовних метафора, али су њихове језичке реализације различите.
4. Концептуализација енергије у различитим научним дисциплинама се углавном заснива на различитим појмовним метафорама.
5. Различити облици и извори енергије се углавном поимају помоћу различитих подлежањих метафора.

7. Актуелност и подобност теме докторске дисертације

Према Semino и Demjen (2017: 1), не може се довољно истаћи важност метафоре у језику, мисли и људском искуству. Појмовна метафора, као когнитивни механизам у разумијевању и искуственом доживљавању једног (апстрактног) појма у терминима другог (конкретног) појма, предмет је

⁴ Хипотезе су кратко изречене тврдње. Након изрицања хипотеза слиједи кратка образложења за доказивање. Хипотезе могу имати ограничења у простору и времену, доказују се кроз истраживања у реалном систему (моделу или прототипу) а потврђују се истраживачким методама и статистичком обрадом у дисертацији. Хипотезе могу бити главне и помоћне, односно нулте и алтернативне.

когнитивнолингвистичких истраживања од осамдесетих година 20. вијека када су, својом *теоријом концептуалне метафоре (Conceptual Metaphor Theory)*, Lakoff и Johnson (1980) направили заокрет у дотадашњем посматрању метафоре као само језичке стилске фигуре, односно, као декоративног елемента у дискурсу. Когнитивнолингвистичко третирање метафоре као појмовно-значењског механизма који структурира, прије свега, мишљење, па онда и језик подразумева да лексичка и стилска функција метафоре произилази из њене спознајне функције. Бројна истраживања функције метафоре у различитим дисциплинама потврђују свеprisутност овог језичког феномена како у свакодневном језику, тако и у специјализованим дискурсима (Gibbs, 2008: 3). Актуелност и подобност теме ове дисертације огледа се у њеној компатибилности са истраживањима у специјализованом дискурсу, конкретно на компарабилним корпусима енглеског и српског језика који сачињавају писани научни дискурс енергетике. Такође, имајући у виду савремену глобалну преокупираност климатским промјенама и потрагом за новим изворима енергије, а из перспективе примијењене лингвистике, несумњива је и друштвена и научноистраживачка актуелност и подобност теме ове дисертације.

8. Преглед стања у подручју истраживања (код нас и у свијету)

Енергија је феномен који је присутан у свим аспектима свакодневног живота човјека. Та чињеница као природно намеће интересовање различитих научних дисциплина и поддисциплина за ову појаву. Оне овом феномену приступају из различитих углова, на различите начине је поимају и говоре о њој и њихово моделирање поимања енергије се заснива на појмовним метафорама (Harter 2017). Ради се о једном тако блиском али истовремено и апстрактном феномену чија суштина није позната.

Референтни стручни рјечник из области енергетике (Cleveland and Morris, 2015: 196) даје најприје дефиницију енергије у физици (фундаментални појам у физици који се обично дефинише као способност вршења рада, а може и да се уопште дефинише као способност система да утиче на промјене у другим системима тако што им додаје рад или топлоту) а потом у инжењерству (употреба ове способности да се обаве људима корисне функције као што је гријање или хлађење зграда и простора, погон возила и машина, освјетљење, кување хране и сл.), док о поимању енергије у другим дисциплинама нема података.

У пописима појмовних метафора као што су Master Metaphor List (Lakoff, Espensen and Schwartz 1991) и дио репозиторијума појмовних метафора и фрејмова MetaNet (Wiki, интернет) који се односи на енглески језик, а који је настао у истоименом пројекту (Petrucek 2018) нема појмовних метафора на којима се темељи разумијевање енергије у енглеском језику. Репозиторијум појмовних метафора и појмовних домена MetaNet евидентира само постојање фрејма (појмовног домена) ENERGY који је одређен хијерархијом односа у којој је фрејм (појмовни домен) ENERGY подтип фрејма (појмовног домена) RESOURCE и надређен фрејму (појмовном домену) ELECTRICITY али та је хијерархија идентификована на грађи која не обухвата превасходно научни дискурс.

Упркос раније поменутој важности феномена енергије, он досада није испитиван у лингвистичкој литератури на српском језику у било ком теоријском оквиру. Ситуација је другачија са истраживањем енглеског језика гдје интерес за истраживање концептуализације енергије у контексту наставе физике постоји још од 70-их и 80-их година 20.в (Lehrman 1973; Watts 1983; Duit 1987), а током посљедње двије деценије објављено је мноштво радова у којима се физичари и психолози баве концептуализацијом енергије у контексту наставе физике и учења апстрактних појмова анализирајући у теоријском оквиру појмовне метафоре или теорије појмовне интеграције језичко представљање енергије (Amin 2009, 2015, 2020; Brewе 2011; Scherr et al. 2012; Lancor 2013, 2015; Dreyfus et al. 2014). Грађа анализирана у овим радовима је углавном писана, претежно уџбеничка литература, предавања, али и говорна интеракција у настави. Језичко представљање енергије је испитивано примјеном методе МИП (Pragglejaz 2007). Испитивана је област термодинамике, механике и др. Резултати ових истраживања показују преовладавање изворног домена СУПСТАНЦА у поимању енергије у физици. Истраживање (Amin 2020) поимања енергије и ентропије у термодинамици је показало да се она разумијева помоћу изворног домена СУПСТАНЦА и два система метафора СТРУКТУРА ДОГАЂАЈА. Ослањајући се на ову традицију и допуњујући је, у свом истраживању о концептуализацији енергије Харер (2017) даје преглед историјског развоја појма енергија и преглед употребљаваних метафора енергије у рецентним научним радовима из различитих области физике. Он (Harter, 2017: 454) показује да су појмовне метафоре биле и јесу

неопходне физичарима како би могли да разумију импондерабилни појам енергије и да говоре о њему. Указује на то како различите поддисциплине физике користе различите појмовне метафоре да би описале енергију (квантна физика користи метафору простора, класична механика користи метафору садржатеља, и сл.) али у литератури о физици ипак доминира метафора материје (супстанце) која је била употребљавана и у ранијим периодима (Harrer, 2017:456) у историји развоја појма енергије (о чему говоре радови Планка и касније Фајнмана). Он такође указује на друге појмовне метафоре које су уочене у рецентној литератури о физици - метафора ентитета, метафора горива, метафора узрока, као и на тенденцију комбиновања више метафора како би се описао многострани феномен енергије.

Једино лингвистичко истраживање поимања енергије у контексту примијењене когнитивне лингвистике је спровела кандидаткиња која пријављује тему ове дисертације (Ковачевић, 2016) такође на писаној грађи научно-стручних часописа из области еколошке енергетике на енглеском језику. Резултати тог истраживања показују да се и алтернативни облици енергије такође разумијевају преко овог доминантног изворног домена СУПСТАНЦА али и неких других домена као што су ДИВЉА ЖИВОТИЊА И ЖИТАРИЦА који су неопходни да се представи такав сложен феномен и његове специфичности. Оваквих или сличних истраживања на грађи на српском језику није било.

Слиједи прелиминарни списак консултоване литературе:

1. Amin, T. (2020). Coordinating metaphors in science, learning and instruction: The case of energy. In A. Beger, & T. Smith, *How Metaphors Guide, Teach and Popularize Science* (pp. 73-110). Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
2. Amin, T. G. (2015). Conceptual Metaphor and the Study of Conceptual Change: Research synthesis and future directions. *International Journal of Science Education*, 37 (5-6), 966-991.
3. Amin, T. G. (2009). Conceptual Metaphor Meets Conceptual Change. *Human Development*, 52 (3), 165-197.
4. Beger, A., & Smith, T. H. (2020). Introduction. In A. Beger, & T. H. Smith (Eds.), *How Metaphors Guide, Teach and Popularize Science* (pp. 1-37). Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
5. Berber Sardinha, T. (2012). An assessment of metaphor retrieval methods. In F. Macarthur, *Metaphor in Use: Context, Culture, and Communication* (pp. 21-50). John Benjamins Publishing Company.
6. Bevilacqua, F. (2014). Energy: Learning from the Past. *Science & Education*, 23, 1231-1243.
7. Bogetić, K. (2018). *Metafore o engleskom i srpskom jeziku u britanskom odn. srpskom novinskom diskursu*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet.
8. Brewster, E. (2011). Energy as a substancelike quantity that flows: Theoretical considerations and pedagogical consequences. *Physical Review Special Topics - Physics Education Research*, 7 (2).
9. Bročić, A. (2018). *Konceptualizacija emocija samovrednovanja u engleskom i srpskom jeziku*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet.
10. Croft, W., & Cruse, A. (2004). *Cognitive Linguistics*. New York: Cambridge University Press.
11. Cleveland, C., & Morris, C. (2015). *Dictionary of energy*. Amsterdam: Elsevier.
12. Deignan, A. (2008). Corpus linguistic data and conceptual metaphor theory. In M. S. Zanotto, L. Cameron, & M. C. Cavalcanti, *Confronting metaphor in use : an applied linguistic approach* (pp. 149-162). Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
13. Deignan, A. (2017). From Linguistic to Conceptual Metaphors. In E. Semino, & Z. Demjén, *The Routledge Handbook of Metaphor and Language* (pp. 102-116). London - New York: Routledge.
14. Dirven, R., & Pörings, R. (Eds.). (2003). *Metaphor and metonymy in comparison and contrast*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter.
15. Dreyfus, B. W., Geller, B. D., Gouvea, J., Sawtelle, V., Turpen, C., & Redish, E. F. (2014). Ontological metaphors for negative energy in an interdisciplinary context. *Physical Review Special Topics - Physics Education Research*, 10 (2).
16. Đorđević, R. (2004). *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
17. Evans, V., & Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics: An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

18. Geeraerts, D., & Cuyckens, H. (Eds.). (2007). *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. New York: Oxford University Press.
19. Glynn, D. (2014). Techniques and tools: Corpus methods and statistics for semantics. In D. Glynn, & J. A. Robinson, *Corpus Methods for Semantics : Quantitative studies in polysemy and synonymy* (pp. 307-342). Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
20. Glynn, D., & Fischer, K. (2010). *Quantitative Methods in Cognitive Semantics: Corpus-Driven Approaches*. De Gruyter Mouton.
21. Gonzalez-Marquez, M., Mittelberg, I., Coulson, S., & Spivey, M. J. (Eds.). (2007). *Methods in Cognitive Linguistics*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publishing.
22. Harrer, B. (2017). On the origin of energy: Metaphors and manifestations as resources for conceptualizing and measuring the invisible, imponderable. *American Journal of Physics* , 454-460.
23. Herrmann, B. J. (2013). *Metaphor in academic discourse: Linguistic forms, conceptual structures, communicative functions and cognitive representations*. Utrecht: LOT.
24. Klikovac, D. (2006). *Metafore u jeziku i mišljenju*. Beograd: XX vek.
25. Kostić, M. (2019). *Metaforička konceptualizacija domena visokog obrazovanja u engleskom i srpskom jeziku*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet.
26. Kovačević, M. (2016). Alternative Energy Metaphors: A Background to Engineering English Vocabulary. *Primenjena lingvistika* , 17, 163-174.
27. Kövecses, Z. (2017). Conceptual metaphor theory. In E. Semino, & Z. Demjén (Eds.), *The Routledge Handbook of Metaphor and Language* (pp. 13-27). London and New York: Routledge.
28. Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.
29. Krzesowski, T. (1990). *Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin-New York: Mouton de Gruyter.
30. Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor. In A. Ortony, *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
31. Lakoff, G., Espenson, J., & Schwartz, A. (1991). *Master Metaphor List 2nd Ed*. Berkeley: University of California.
32. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press.
33. Lakoff, G., & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the Flesh*. Chicago: Chicago University Press.
34. Lancor, R. (2015). An Analysis of Metaphors Used by Students to Describe Energy in an Interdisciplinary General Science Course. *International Journal of Science Education* , 876-902.
35. Lancor, R. (2014). Using Metaphor Theory to Examine Conceptions of Energy in Biology, Chemistry, and Physics. *Science & Education* , 23, 1245-1267.
36. Lehrman, R. (1973). Energy Is Not The Ability To Do Work. *Physics Teacher* , 11, 15-18.
37. Nacey, S., Dorst, A. G., Krennmayr, T., & Reijnierse, G. W. (Eds.). (2019). *Metaphor Identification in Multiple Languages MIPVU around the world*. Amsterdam - Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
38. Newton, R. G. (2012). *The Science of Energy*. Singapore: World Scientific Publishing.
39. Petruck, M. R. (Ed.). (2018). *MetaNet*. Amsterdam - Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
40. Phillip, G. (2012). Locating metaphor candidates in specialised corpora using raw frequency and keywords lists. In F. Macarthur, *Metaphor in Use: Context, Culture, and Communication* (pp. 85-105). John Benjamins Publishing.
41. Pulaczewska, H. (1999). *Aspects of Metaphor in Physics : Examples and Case Studies*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
42. Rasulić, K. (2004). *Jezik i prostorno iskustvo: konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet Beograd.
43. Scherr, R. E., Close, H. G., McKagan, S. B., & Vokos, S. (2012). Representing energy. I. Representing a substance ontology for energy. *Physical Review Special Topics - Physics Education Research* , 8 (2).
44. Semino, E. (2017). Corpus linguistics and Metaphor. In B. Dancygier, *The Cambridge Handbook of Cognitive Linguistics* (pp. 463-476). Cambridge: Cambridge University Press.
45. Semino, E. (2008). *Metaphor in Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.
46. Semino, E. (2011). The adaptation of metaphors across genres. *Review of Cognitive Linguistics* , 9 (1), 130-152.
47. Steen, G. J., Dorst, A. G., Herrmann, B., Kaal, A. A., Krennmayr, T., & Pasma, T. (2019). *MIPVU: A manual for identifying metaphor-related words*. John Benjamins Publishing.

48. Stefanowitsch, A. (2020). *Corpus linguistics: A guide to methodology*. Berlin: Language Science Press.
49. Stefanowitsch, A., & Gries, T. (2006). *Corpus-based Approaches to Metaphor and Metonymy*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter.
50. Tissari, H. (2017). Corpus-linguistic approaches to metaphor analysis. In E. Semino, & Z. Demjen (Eds.), *The Routledge Handbook of Metaphor and Language* (pp. 117-130). London and New York: Routledge.
51. Ungerer, F., & Schmid, H.-J. (2006). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. Harlow: Pearson Education.
52. MetaNet Metaphor Wiki, <https://metaphor.icsi.berkeley.edu/pub/en/index.php/Frame:Energy>
53. Zacharias, S. (2019). The development of the abstract scientific concept of heat energy in a naturalistic classroom setting. In M. Bolognesi, & G. J. Steen, *Perspectives on Abstract Concepts: Cognition, language and communication* (pp. 699-724). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
54. Zanotto, M. S., Cameron, L., & Cavalcanti, M. C. (2008). Applied linguistic approaches to metaphor. In M. S. Zanotto, L. Cameron, & M. C. Cavalcanti, *Confronting Metaphor in Use: An applied linguistic approach* (pp. 1-9). Amsterdam - Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
55. Весић-Павловић, Т. (2015). *Метафоричка пресликавања сликовне схеме путање у енглеском и српском језику*. Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет.
56. Грујић, Т. (2018). *Појмовне метафоре засноване на изворном домену машине у енглеском и српском језику*. Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет.
57. Манојловић, Н. (2020). *ВРЕМЕ као циљни домен у српском и енглеском језику*. Крагујевац: Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет.

9. Значај истраживања са становишта актуелности у одређеној научној области

Значај ове дисертације огледа се, прије свега, у њеном предмету истраживања – научна концептуализације енергије у српском и енглеском језику – који представља новину у когнитивнолингвистичким истраживањима, нарочито у српском језику. Научну оправданост и вишеструки значај овог истраживања потврђује његово позиционирање у односу на претходна истраживања у енглеском језику као проширење ранијег фокуса на концептуализацију енергије у енглеском језику у природним, техничким и друштвеним наукама, које раније нису анализирани, те као новина у анализи грађе на српском језику која претходно није истраживана у том погледу. Искорак и новину у односу на претходна истраживања представља и по свом контрастивном усмјерењу. Очекивани резултат у виду листе појмовних метафора на којима се темељи разумијевање апстрактног појма енергије у енглеском и српском научном корпусу отвара могућности за даљња примијењенолингвистичка истраживања.

10. Веза са досадашњим истраживањима

Предложена тема докторске дисертације слиједи истраживања појмовне метафоре, као и контрастивна истраживања енглеског и српског језика, конкретније, контрастивна истраживања научног дискурса којих није било много ни код нас, ни у свијету. Са методолошког аспекта, постоји јасна веза и са корпусним истраживањима које је кандидаткиња спроводила у неколико својих објављених радова, као и у оквиру свог мастер рада.

11. Методе истраживања и инструменти (опрема)

Ова дисертација ће бити организована у четири поглавља. У првом, уводном поглављу биће описан предмет истраживања, образложени циљ и задаци истраживања, као и хипотезе и очекивани резултати ове дисертације. У уводном поглављу биће дат и опис корпуса и кратак опис методологије истраживања.

У другом поглављу представиће се теоријско-методолошки оквир рада. Најприје ће бити дефинисана појмовна метафора, представљене основне поставке теорије појмовне метафоре, контрастивна, корпусна и дискурсна усмјерења истраживања појмовне метафоре и њених језичких реализација, методологија идентификовања метафоре у тексту/дискурсу и претходна истраживања

о концептуализацији енергије.

Треће поглавље односи се на емпиријски дио рада. Ово поглавље обухвата анализу корпуса у којој ће бити идентификовани и квантитативно и квалитативно анализирани изворни појмовни домени који учествују у концептуализацији циљног појмовног домена ЕНЕРГИЈА у специјализованим компарабилним корпусима научних текстова енглеског и српског језика. Биће установљене и описане сличности и разлике у концептуализацији енергије најприје на интралингвалном плану, тј. у различитим типовима научног дискурса енглеског, односно српског језика. Такође, описане се и анализирају сличности и разлике у употреби изворних домена у концептуализацији енергије у различитим дисциплинама, као и у концептуализацији различитих врста и извора енергије, интралингвално. Потом, на глобалном плану, интерлингвално, биће установљене и описане сличности и разлике у концептуализацији енергије у енглеском и српском језику. Биће провјерене хипотезе којима је ово истраживање усмјерено.

У четвртном поглављу се сумирају резултати истраживања и разматра научни допринос дисертације и њено мјесто у теоријском оквиру истраживања.

У овом дисертационом истраживању биће примјењивана контрастивна метода, будући да је у питању прије свега, контрастивно истраживање које се одвија по когнитивнолингвистичком моделу, а чији је *tertium comparationis* концептуалне природе. Истраживање се одвија интерлингвално на глобалном нивоу, али и интралингвално на нивоу типова научног дискурса, и дискурса научних дисциплина.

У обради грађе примјениће се и корпусна (Semino 2008, 2011, 2017; Stefanowitsch, A., & Gries 2006, Stefanowitsch 2020; Tissari 2017). и компјутерска метода, метода препознавања метафора МИПВУ (Steen, G. J. et al. 2019) метода читања, квантитативна и квалитативна метода. Резултати истраживања се разматрају методом анализе, синтезе, али и дескриптивном и класификационом методом.

12. Очекиване резултате докторске дисертације

Очекујемо да ће ова дисертација дати следеће резултате:

1. Биће идентификоване и пописане подлежаће појмовне метафоре (и њихове језичке реализације) на којима се темељи разумијевање апстрактног појма енергије у енглеском и српском језику;
2. Стећи ће се увид на концептуалном, тј. лексичко-семантичком плану у дискурс енергетике у српском језику са аспекта који досада није изучаван;
3. Стећи ће се увид на концептуалном, тј. лексичко-семантичком плану у дискурс енергетике у енглеском и српском језику и освијетлити њихове сличности и разлике;
4. Даће се допринос когнитивносемантичком истраживању српског научног текста/дискурса, са аспекта теорије појмовне метафоре, а таквих истраживања досада није било или их има веома мало;
5. Даће се допринос контрастивном семантичком истраживању енглеског и српског језика, корпусном и дискурсном истраживању српског језика;
6. Даће се допринос истраживању апстрактних појмова, тј концептологији.

13. Пројена потребног времена израде дисертације, мјесто истраживања

За израду ове дисертације биће потребно између једне и двије године имајући у виду да је потребно прикупљање и обрада обимних корпуса из два језика која је дијелом ручна, а дијелом се врши помоћу софтвера, али и да је прикупљање грађе углавном завршено и да се корпус обрађује. Грађа је прикупљена углавном из онлајн база, а истраживање је обављено и у Народној библиотеци града Требиња, библиотеци Факултета за производњу и менаџмент Требиње, библиотеци

Филозофског факултета Пале, Народној библиотеци Србије и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ Београд.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ⁵

1. Име наставника предложеног за ментора, звање, институција у којој је стекао највише звање, ужа научна област

Др Љерка Јефтић, ванредни професор за ужу научну област Специфични језици/Англистика на Факултету за производњу и менаџмент Требиње Универзитета у Источном Сарајеву. Докторат је стечен на Филозофском факултету Пале, Универзитета у Источном Сарајеву (ментор)

2. Најмање 5 научних радова – библиографских јединица које се односе на тему докторске дисертације (за ментора)⁶,

Радови ментора:

1. Љ. Јефтић, "Језичко ткање политике страха: Когнитивистичко-критичка студија страначких саопштења", Радови Филозофског факултета, No. 21, pp. 103-119, ISSN 1512-5858, UDK 811.163.41'367.7., DOI 10.7251/FIN1921103J, 2019

2. Lj. Jeftić, "Conceptualization and Representation of 'Customer' in Marketing Management Theory", 3rd CELLTTS Third International Conference on English Language, Literature, Teaching and Translation Studies: Living, Reading, Teaching and Translating in a World Dominated by the Culture of War and War of Cultures, pp. 69-84, ISBN 978-9958-27-522-7, 2018

3. Lj. Jeftić, "Serbian Progressive Party's shameless normalization of expressing sycophancy toward the leader", Journal of Language and Politics, Vol. 22, No. 2, pp. 163-184, ISSN 1569-2159, E-ISSN 1569-9862, DOI <https://doi.org/10.1075/jlp.21071.jef>, 2023

4. Lj. Jeftić, "Kritička analiza diskursa rata protiv terorizma: Socio-kognitivni pristup u kritičkoj analizi diskursa anglosaksonske štampe", Jasen: Beograd, ISBN 978-86-6293-084-2, 2018

6. Lj. Jeftić, "How the Copenhagen Criteria Changed Europe: Perceptions from 'Both Sides of the Fence'", Rethinking Tradition in English Language and Literary Studies (Eds. Željka Babić, Tatjana Bijelić and Petar Penda), ISSN 2-17, ISBN (10): 1-4438-3178-6; (13): 978-1-4438-3178-9, 2017.

3. Имена осталих чланова комисије, звања, институције у којој су стекли највиша звања и ужа научна област

Др Миланка Бабић, редовни професор за ужу научну област Савремени српски језик и лингвистика на Филозофском факултету Пале Универзитета у Источном Сарајеву. Докторат је стечен на Филозофском факултету Пале, Универзитета у Источном Сарајеву (предсједник Комисије);

Др Емир Мухић, ванредни професор за ужу научну област Специфични језици - енглески језик на Филолошком факултету у Бањој Луци, Универзитета у Бањој Луци. Докторат је стечен на Филолошком факултету Универзитета у Београду (члан Комисије).

⁵ Састав комисије са знаком имена и презимена ментора и осталих чланова комисије, звања, назив научне и уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета/ установе у којој је члан комисије запослен. Чланови комисије који нису у радном односу на Универзитета у Источном Сарајеву и не држе наставу по било коме основу на универзитету, достављају фотокопију свога избора у звање, научну, односно ужу научну област.

⁶ Ментор има објављене радове (најмање 5) из научне области из које се ради докторат. Достављају се фотокопије радова.

4. Најмање 3 научна рада - библиографске јединице које се односе на тему докторске дисертације (за чланове комисије)⁷

Др Миланка Бабић:

1. М. Бабић, ЕКСКЛАМАТИВНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ, Андрићград: Андрићев институт, 2019, 496 стр.; ISBN 978-99976-21-49-8 (M42 = монографија националног значаја).
2. М. Бабић, „Глаголи и конструкције са семантиком говорења у функцији увођења и навођења туђег говора у роману Кукавичија пилад Лабуда Драгића“, Језик, књижевност, уметност, зборника радова са XVI међународног научног скупа, књ 1, Језик и стил српског романа, 2022, 65–79. (M14)
3. М. Бабић, „Семантичко-прагматичке функције асинтаксичких замјеничких енклитика у српском језику“, Српски језик, бр. XXV, Београд, 2020, 101–112. ISSN 0354-9259 = Српски језик. (M24)
4. М. Бабић, «О особинама епистоларног дискурса у писмима војника и логораша из Првог свјетског рата», *Српски језик*, бр. XXIV, Београд, 2019, стр. 201–221; ISSN 0354-9259 = Српски језик (M24)
5. М. Бабић, «Концепт традиционалне гозбе у српској књижевности», *Гозба и књижевност*, зборник радова, уредник А. Вранеш, Андрићград: Андрићев институт, 2019, 33–63.(M44); ISBN 978-99976-21-56-6.
6. М. Бабић, „Граматица и семантика самоће у роману *Дервиш и смрт* Меше Селимовића“, *Значај српског језика за очување српског културног идентитета, II: Српска књижевност као основа српског језика*, зборник радова, уредник М. Ковачевић, Андрићград: Андрићев институт, 2019, 57–75; ISBN 978-99976-21-55-9 (M44)

Др Емир Мухић:

1. Babić, Ž., Muhić, E. & Tica, D. (2021). Coronavirus Discourse of Uncertainty in the Guise of Reassurance: We Stand Together Only When We Do Not Stand Apart. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, pp. 409–420 – DOAJ
2. Tica, D., Muhić, E. & Babić, Ž. (2021). Presentation of Pandemics in Literature, *PALIMPSEST / ПАЛИМПСЕСТ*, 6(11), 125–134. <https://doi.org/10.46763/PALIM21116125t> – CEEOL, SCOPUS
3. Kesić, D. & Muhić, E. (2019). Connotative facets of meaning in translation within incongruent contexts. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, Vol. 7, Issue 1, pp.125–132. DOI: 10.22190/JTESAP1901125K – DOAJ
4. Muhić, E. & Kesić, D. (2013). Anksioznost u tekstu. *Folia linguistica et litteraria*, br. 7, str. 109–124. <http://www.folia.ac.me/image/fofia7.pdf> – SCOPUS, ERIH PLUS
5. Muhić, E. & Kolanović, Maša (2013). Istok u prenosu: razgovori s američkim slavistima. *Filolog*, br. 7, str. 315–325. DOI 10.7251/FIL1307315M – DOAJ, SCOPUS, ERIH PLUS

⁷ Чланови комисије достављају фотокопије радова.

ПОДАЦИ О ПРИЈАВЉИВАЊУ-НЕПРИЈАВЉИВАЊУ ТЕЗЕ

1. Изјава⁸ да ли је пријављивана теза под истим називом на другој високошколској институцији
Кандидаткиња је доставила потписану изјаву да ова теза није пријављивана на другој високошколској установи.

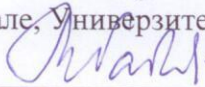
ЗАКЉУЧАК

На основу изложених података о кандидаткињи, теми и члановима Комисије, сматрамо да је предложена тема за израду докторске дисертације научно валидна и подобна да буде обрађена у докторској дисертацији. Будући да предложена тема до сада на овај начин није разматрана у англистичкој и србистичкој литератури, ова дисертација ће представљати значајан допринос контрастивном истраживању енглеског и српског језика, когнитивносемантичком истраживању српског научног дискурса, са аспекта појмовне метафоре који до сада није истраживан, те корпусним и дискурским истраживањима. Кандидаткиња за израду докторске дисертације, мср Маја Ковачевић, испуњава све законске и научне услове за израду докторске дисертације. Стога, Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Пале, Универзитета у Источном Сарајеву, **предлажемо да мср Маји Ковачевић одобри израду докторске дисертације под насловом Концептуализација енергије у научном дискурсу на енглеском и српском језику и да за ментора одреди проф. др Љерку Јефтић.**

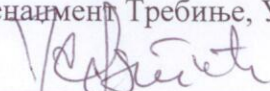
Мјесто: Источно Сарајево,
Датум: 4. 7. 2024. године

Комисија:

1. Др Миланка Бабић, редовни професор, Специфични језици/Србистика, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, предсједник;

2. Др Љерка Јефтић, ванредни професор, Специфични језици/Англистика, Факултет за производњу и менаџмент Требиње, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;

3. Др Емир Мухић, ванредни професор, Специфични језици/Енглески језик, Филолошки факултет Бањалука, Универзитет у Бањој Луци, члан.

⁸ Уз захтјев за пријаву и одобрење теме дужни кандидат доставља потписану изјаву